

Z D R A V Á M Ě S T A , O B C E A R E G I O N Y Č R

KAMPAŇ DEN ZEMĚ 2006

22. DUBEN 2006

Den Země je největší mezinárodní kampaní, která upozorňuje na zhoršující se stav životního prostředí a představuje veřejnosti možnosti, jak tento nepříznivý vývoj zvrátit. Již od roku 1970, kdy se v San Francisku v USA konal první Den Země, probíhají po celém světě kampaně na podporu využívání obnovitelných zdrojů, recyklace odpadů či ochrany klimatu. V České republice se každoročně konají stovky nejrůznějších akcí v řadě měst a obcí. Letos se do oslav Dne Země připojilo rekordních 33 Zdravých měst a obcí, což je o 7 více než v loňském roce. Jejich obyvatelé měli možnost navštívit osvětové akce zaměřené na globální témata, jako je například chudoba v tzv. Třetím světě, tradiční ekojarmarky či potrápít tělo a mysl v nejrůznějších znalostních soutěžích a sportovních kláních. Řada z nich nelenila a pustila se také do velkého jarního úklidu okolní přírody nebo sázení stromků.

K podpoře kampaně se letos přihlásila tato členská města a obce NSZM: **Bolatice, Boskovice, Brno, Hodonín, Chrudim, Jilemnice, Karviná, Kopřivnice, Kroměříž, Křižánky, Kuřim, Letovice, Litoměřice, Litomyšl, Mladá Boleslav, Moravská Třebová, Orlová, Pelhřimov, Praha - Libuš a Písnice, Prostějov, Slaný, Strašín, Telč, Třebíč, Třeboň, Uherský Brod, Uherské Hradiště, Ústí nad Labem, Valašské Meziříčí, Velké Meziříčí, Veselí nad Moravou, Vsetín, Zlín.**

V tomto speciálním vydání Zpravodaje NSZM vám přinášíme střípky z dění v rámci Dne Země, který v řadě města a obcí probíhal již od počátku dubna a trval až do konce května 2006.

Kompletní přehled aktivit k této kampani najdete na:
<http://www.nszm.cz/dze>

Tímto nápisem vítali návštěvníky na oslavách Dne Země ve Zdravém městě Jilemnice.

Už i tento malý účastník oslav ví, že až mu jednou jeho plastová čtyřkolka doslouží, do této popelnice určitě nepřijde.

Zdravá města se ve svých kampaních věnují globálním tématům

Součástí bohatého programu kampaně Den Země byly ve Zdravých městech také akce, které poukazují na celosvětový dosah problematiky ochrany životního prostředí a také na další související globální témata. Ve Zdravém městě **Zlíně** se v obřadní síni magistrátu konala přednáška prof. Miroslava Dosoudila z Univerzity Palackého v Olomouci na téma **Globální změny klimatu**, která pojednávala o příčinách, důsledcích a vědeckém výzkumu globálních klimatických změn. Kampaně Zdravých měst neopomíjejí také celosvětový problém, kterým je chudoba zemí tzv. Třetího světa. Ve Zdravém městě **Litoměřice** pořádali akce ke Dni Země pracovníci Střediska ekologické výchovy SEVER a v rámci **Ekofilmu 2006** promítali žákům základní školy Na Valech také film s názvem „Investoři chudoby“, který pojednává o nerovnoměrném rozdělení prostředků k životu ve světě, o zadlužování chudých států a o rozvojové spolupráci. Ve Zdravém městě **Vsetín** byla v kině Vatra k vidění výstava fotografií

V rámci Dne Země zasadili ve Zdravé obci Bolatice na 5000 nových sazenic stromů.

z Afghánistánu, které přibližují život v jedné z nejchudších zemí světa. Autorem snímků tvořících výstavu s názvem „Camp Afghanistan“ je David Šifra z organizace Vara, která se aktivně zapojuje do boje s chudobou. Žáci devátých tříd základních škol ve Zdravém městě **Kroměříž** zpracovávali projekt s názvem „Globální problémy současnosti“. Věnovali se závažným otázkám současného světa, hledali informace v encyklopediích, literatuře, na internetu a zpracovávali témata, jako je např. boj proti terorismu, úroveň vzdělání, sociální nerovnost, životní prostředí apod.

Ochrana přírody ve Zdravých městech ve znamení výsadby stromů a čištění řek

Obyvatelé Zdravých měst se během Dne Země věnovali také zcela konkrétním činnostem souvisejícím s praktickou ochranou přírody. Ve Zdravém městě **Mladá Boleslav** realizují projekt s názvem **Lípy pro zdraví**, v jehož rámci zde děti z mateřské školy Sluníčko vysadily šest nových stromů. **Vysaď svůj strom** – pod tímto názvem proběhla akce ve Zdravém městě **Boskovice**, během níž byl vysazen na zahradě mateřské školy Na dolech symbolický strom života. V zámeckém parku ve Zdravém městě **Jilemnice** při příležitosti oslav Dne Země zasadili místní občané jilm, jenž je symbolem města a součástí městského erbů. O tom, že se i zde svátek Země vydařil, svědčí počet návštěvníků – letos 450. Staré tradice podpořili ve Zdravém městě **Moravská Třebová**, kde děti z přírodovědného kroužku II. ZŠ, ve spolupráci s Českým svazem ochránců přírody a žáky Speciální školy, vysadily olše podél místního potoka. Již nyní mysleli na největší svátky roku zástupci Zdravého města **Brno**. Zorganizovali sázení vánočních

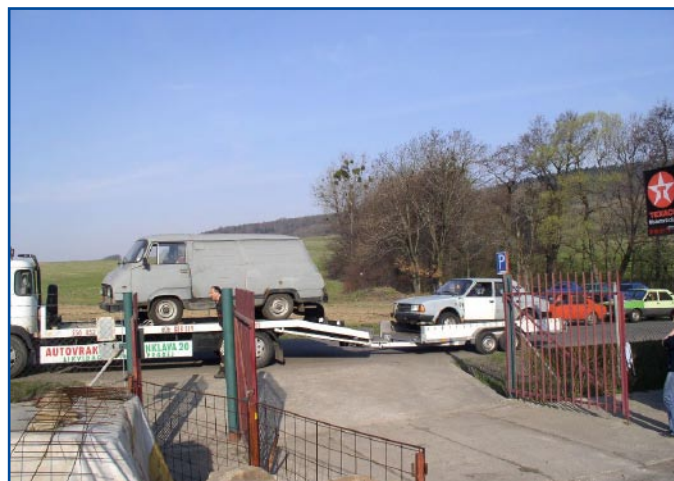
Mezi tradiční akce na Den Země patří také jarní úklid. Řada Zdravých měst a obcí jej uspořádala pod heslem Clean Up the World! neboli Uklidme svět!

jedliček zakoupených v květináčích, čímž přispěli k ochraně volně rostoucích stromů, které se často stávají předmětem drancování v předvánoční době. Zřejmě nejvíce nových stromků zasadili na Den Země ve Zdravém městě **Bolatice**, kde kromě úklidu obce a vyčištění naučné stezky v Chuchelenském lese, dali místní občané přírodě dárek v podobě 5 tisíc nových sazenic v obecním lesíku.

V řadě Zdravých měst a obcí se místní obyvatelé věnovali čištění vodních toků. Žáci a studenti ve Zdravém městě **Karviná** vyčistili potok, aby v něm i nadále mohl žít rak říční, jeden z nejhroženějších živočišných druhů u nás. Ve Zdravém městě **Prostějov** přidali ruku k dílu místní občané, aby zbavili břehy řeky Hloučely odpadků a dalších věcí, které na břehu řeky nemají co pohledávat. **Uklidme svět!** – s tímto heslem se v pracovním oděvu a s dobrou náladou sešli převážně mladí lidé na zastávce Větrná ve Zdravém městě **Ústí nad Labem** a pustili se do čištění Chuděrovského potoka. Zkrášlit okolní přírodu potoka Korečnice se v den oslav planety Země rozhodli také ve Zdravém městě **Uherský Brod**.

Jarní úklid a šetrné nakládání s odpady ve Zdravých městech

Kampaň Den Země je příležitostí nejen k provedení úklidu ve městě či obci, ale také např. k připomenutí tématu recyklace odpadů. Ve Zdravém městě **Chrudim** se zaměřili na sběr hliníku a vyhlásili již tradiční dětskou soutěž **Nakrmte Hliníkožrouta**, do níž se přihlásilo

Součástí jarního úklidu přírody je také očista ulic od vysloužilých automobilů. Letos se jim i díky aktivnímu přístupu kopřivnické radnice podařilo shromáždit celkem 33.

13 školských zařízení. Nejvíce hliníku nasbírala MŠ Sladkovského, které se podařilo shromáždit 186 kg. Své Hliníkožrouty poctivě plnilo **1428** žáků a celkem se jim podařilo nasbírat téměř **600 kg hliníku**. Zdravé město **Kopřivnice** nabídlo svým občanům během Dne Země mimo řadu zábavných a osvětových akcí pro děti a mládež také zajímavou možnost bezplatné likvidace autovraků, která jinak není levnou záležitostí. Ti, kdo využili této ojedinělé nabídky, mohli kromě dobrého pocitu také hodně ušetřit. Oproti prvnímu ročníku, kdy bylo touto cestou ekologicky zlikvidováno 6 automobilů, se letos podařilo přilákat celkem **33** majitelů **autovraků**.

Příroda na Šumavě je zase o něco čistější, protože i ve Zdravém městě **Strašín** proběhl úklid obce a navíc sběr kovového a nebezpečného odpadu, se kterým pomáhali i místní dobrovolní hasiči. V rámci jarního úklidu rozmístilo Zdravé město **Letovice** velkoobjemové kontejnery po celém městě, a také zde pomáhal Sbor dobrovolných hasičů Letovice při sběru železného šrotu. Velký jarní úklid proběhl ve Zdravém městě **Křižánky**. Místní občané uklidili veškerá veřejná prostranství v obci a odpad ukázkově roztřídili a připravili k odvozu, kdy následně obecní úřad zajistil jeho odbornou likvidaci. Děti v městské části **Praha-Libuš**

a **Písnice** dokázaly, že dovedou správně třídit odpad už v útlém věku a přitom se rádně pobavit a zasoutěžit si. V rámci oslav Dne Země, které v této městské části trvaly celý týden, se např. na školním hřišti sešlapovaly plastové lahve na čas, u mnoha stánků se třídil odpad a děti vyrobily z odpadového materiálu dlouhého hada na počest svátku sv. Jiří. Žáci devátých tříd se rozhodli uklidit okolí školy. Celý slavnostní den byl zakončen předáním kontejnerů na tříděný odpad. Zábavnou akci na téma třídění odpadů pro děti i dospělé s názvem **Barevné dny** pořádala ve Zdravém městě **Prostějov** společnost EKO KOM. Mimo jiné se všichni návštěvníci ve věku od 10 do 60 let mohli zúčastnit soutěže „**POPELKA** - v popelnici správně nech“.

Ve Zdravém městě **Třebíč** proběhlo formou soutěže třídění víček z PET lahví a přímo na Karlově náměstí byl vytvořen první **český rekord** - koberec z PET lahví, který čítal **2300** kusů a který byl zaznamenán zástupcem pelhřimovské agentury Dobrý den jako oficiální. Také ve Zdravém městě **Karviná** probíhá projekt s názvem **Plasty – sběr víček z PET lahví**, který propaguje recyklaci kvalitního plastu. Po dosažení určitého množství jsou víčka svázena k dalšímu zpracování, jehož výsledkem jsou nové výrobky – např. zatravnovací dlaždice.

Na Karlově náměstí v centru Třebíče byl ustaven nový český rekord – účastníci vytvořili koberec čítající 2300 PET lahví, který byl posléze rozšlapán a odvezen k ekologické likvidaci.

Ekojarmarky nabízely produkty ekologického zemědělství a výrobky z přírodních materiálů

Tradiční součástí oslav Dne Země jsou nejrůznější výstavy a prezentace produktů ekologického zemědělství a tradičních rukodělných výrobků. Ekojarmark se konal ve Zdravém městě **Veselí nad Moravou**, kde mohli návštěvníci ochutnat např. biopotraviny jako kváskový chléb či biovíno. Rovněž měli možnost zakoupit informační materiály a publikace o regionu Bílých Karpat a děti si mohly vyzkoušet své znalosti při luštění tajenky na téma ekozemědělství. Ve Zdravém městě **Hodonín** pořádali Miniekojarmark, na kterém prodávaly děti ze škol a zájmových organizací výrobky z přírodních materiálů. Jarmark zdravého životního stylu a ekofirem se konal také ve Zdravém městě **Uherské Hradiště** a kromě prodeje zdravé výživy a bylin zde zástupci Střední průmyslové školy Otrokovice prováděli zjišťování kvality vody z přinesených vzorků. Ekojarmark proběhl i na Masarykově náměstí ve Zdravém městě **Třeboň**. Ekologicky šetrné zemědělství mělo na Den Země své zastoupení také v **Prostějově**. Vedle velkého množství tradičních řemesel byly k vidění také výrobky se značkou **Fair Trade** (FT je alternativní přístup ke konvenčnímu mezinárodnímu obchodu a klade důraz na sociální a ekologický rozměr výroby a obchodu). Účastníci oslav Dne Země ve Zdravém městě **Slaný** měli možnost poznat ekologické zemědělství přímo na ekofarmě. V Městských

Ekojarmarky patří neodmyslitelně ke svátku Země. Jejich součástí je tradičně i ukázka starých řemesel, stejně jako v Prostějově.

sadech ve Zdravém městě **Pelhřimov** byla pro návštěvníky akcí ke Dni Země připravena stanoviště zaměřená na různé aktivity, jako např. na ruční výrobu svíček nebo pečení placek. Děti si při této příležitosti mohly na vlastní oči prohlédnout pravé indiánské tee-pee. Práci s hrnčířským kruhem si vyzkoušeli ti, kdo přišli oslavit svátek přírody ve Zdravém městě **Velké Meziříčí**. V Mateřském centru Rodinka byla rovněž možnost vyrobit si vlastnoručně drobnosti z keramiky.

Poznávací výlety do okolí měst posilují vztah jejich obyvatel k přírodě

Součástí programu v rámci oslav Dne Země ve Zdravých městech byly často výlety do okolí a také návštěvy míst, kde lze poznávat rostliny a pozorovat živočichy. V **Litoměřicích** pořádali **Procházku po Zemi**, během níž děti u Pokratického rybníka plnily úkoly spojené s poznáváním přírody. Pro nejmenší byl připraven program s názvem **Pojďte s námi za zvířátky – Den Země pro mateřské školy**, kterého se zúčastnily přes čtyři stovky dětí. Během celého dubna probíhal na základní škole Zdravém městě **Boskovice Měsíc lesů**, při kterém žáci v rámci projektového vyučování podnikli několik poznávacích procházek lesem. Exkurze do přírody byly také součástí bohatého programu v **Brně**. Do nejstaršího veřejného parku v Čechách a na Moravě „Lužánky“ mohli návštěvníci podniknout netradiční procházku, doplněnou tentokrát také odborným výkladem. Záchraná stanice volně žijících zvířat ve Zdravém městě **Telč** pořádala Den otevřených dveří, a také se podílela na akci **Poznávání ptačího zpěvu**

Pobyt v přírodě je pro děti stejně důležitý jako její poznávání. Dne Země se v Litoměřicích zúčastnilo přes 400 dětí.

v zámeckém parku. Osvěta byla cílem výletů do přírody i ve Zdravých městech **Litomyšl** a **Třeboň**. V prvně jmenovaném si na poznávací procházku vyšli účastníci do Nedošínského háje, v Třeboni pak pořádali procházku s výmluvným názvem **Cesta z města**, jejíž trasa vedla po stávající **Stezce Zdraví**.

Pestrost témat Zdravých měst v rámci kampaně Den Země dokládají akce pro nejmladší obyvatele

Den Země postihuje velmi širokou problematiku, a proto je široké i spektrum akcí, které jej provázejí. Během kampaně se konalo nepřeborné množství výstav, filmových projekcí, osvětových akcí a také soutěží s ekologickou tematikou pro děti. Ve Zdravém městě **Orlová** proběhly přírodovědné soutěže na základních školách i na gymnáziu. V rámci Dne Země se ve Zdravém městě **Kuřim** kromě řady jiných akcí konal např. program „maňásková ekologie“ pro děti či tzv. ekokvíz, který připravil dětský parlament. Ve **Veselí nad Moravou** byla vyhlášena literárně výtvarná soutěž s názvem „Já su sedlák“ a všechny přihlášené práce byly vystaveny ve foyer místního kina Morava. V **Mladé Boleslavi** připravili soutěžní miniprojekt pro základní školy a nižší gymnázia s názvem **Klenice – čistá řeka**. Cílem projektu, který obsahoval část teoretickou, část praktickou a část kreativní, bylo vzbudit v dětech zájem o jejich okolní životní prostředí. V **Kopřivnici** pořádali u příležitosti Dne Země meziškolní soutěž – **Debatní ligu**, jejímž tématem bylo tentokrát „Životní prostředí Kopřivnice, jeho ochrana v praxi“. Cílem soutěže bylo ověření a prohloubení znalosti mladých lidí o jejich místním životním prostředí a možnostech jeho ochrany. Jedním z cílů bylo rovněž probudit myšlenku komunikace mezi radnicí a mladou generací. Výtvarné soutěže s ekologickou

Svátek Země byl zážitkem především pro ty nejmenší.

tematikou se konaly i ve školských zařízeních v **Třebíči**. V místním Domě dětí a mládeže poté proběhlo vyhlášení výsledků a předání cen za výtvarnou soutěž určenou k podpoře třídění odpadů s názvem „**Cesty do vesmíru**“. V zámku Kinských ve Zdravém městě **Valašské Meziříčí** pořádal Dům dětí a mládeže akci s názvem **Dětské slyšení**, na které děti besedovaly s představiteli města o otázkách souvisejících s ochranou životního prostředí.

V rámci letošních oslav Dne Země proběhly stovky akcí a díky nezvykle slunečnému počasí se jich tak mohly zúčastnit tisíce návštěvníků a další stovky těch, kteří se aktivně zapojili do nejrůznějších uměleckých a dovednostních soutěží či sportovních klání. Věříme, že tento úspěšný ročník bude motivovat další Zdravá města, obce a regiony, aby se zapojily do oslav přírody a opět prolomily letošní rekord, který činil 33 účastníků.

KONTAKTY

NSZM ČR, Šrobárova 48, 100 42 Praha 10
T: +420 602 500 639 | E: info@nszm.cz | W: www.nszm.cz

Petr Švec, národní koordinátor Projektu Zdravé město WHO v ČR

(použité ilustrační fotografie pocházejí z archivů NSZM ČR a Zdravých měst, obcí a regionů ČR)

Materiál byl podpořen ze zdrojů Evropského sociálního fondu a Ministerstva životního prostředí ČR